

DOHODY KONANÉ MIMO HLAVNÍ PRACOVNÍ POMĚR

ZÁKLADNÍ POJMY

Dohoda o provedení práce (DPP)

- Možnost odpracovat max. 300 hodin za kalendářní rok u jednoho zaměstnavatele.
- Při výdělku od 12 000 Kč hrubého měsíčně včetně vzniká zaměstnavateli i zaměstnanci povinnost uhradit sociální a zdravotní pojištění. Pokud má zaměstnanec u jednoho zaměstnavatele víc DPP, pak 12 000 Kč je i limitem součtu všech částek z dohod. Nesčítají se částky z jiných typů smluv (pracovní smlouva a DPČ).
- Při výdělku do 11 999 Kč hrubého měsíčně včetně nevzniká povinnost uhradit sociální a zdravotní pojištění.
- Po odpracování min. 80 hodin u daného zaměstnavatele vzniká nárok na dovolenou.
- Využívá se více u jednorázových prací.
- Musí být uzavřena písemně.
- Mzda z této dohody je součástí případné exekuce.

Vazba na daňové přiznání – Pokud nemá poplatník podepsaný formulář „Prohlášení poplatníka daně z příjmů“ a vydělá si do 11 999 Kč, uplatní se **srážková daň** ve výši 15 %. To znamená, že si od vypočtené daně nemůže odečítat slevy na dani a vždy odvede státu určitou část daně. V tomto případě navíc nemusí tento příjem uvádět v daňovém přiznání. Pokud by však daňové přiznání přesto podal, může zpětně za celý rok uplatnit slevu na poplatníka a získat část nebo i celou zaplacenou daň zpět.

Zálohová daň ve výši 15 % se použije tehdy, pokud má podepsané prohlášení poplatníka (může tedy uplatnit slevy na dani a výsledná daň často vyjde 0 Kč) nebo pokud má příjem od 12 000 Kč výše, a to i bez podepsaného prohlášení. Zjednodušeně lze říci, že jde o stejný typ daně z příjmů, liší se však způsobem jejího výběru a návazností na daňové přiznání. Zálohová daň se následně vyúčtovává, zatímco srážková daň je zpravidla konečná.

Dohoda o pracovní činnosti (DPČ)

- Nesmí svým rozsahem převýšit průměrně 20 hodin týdně.
- Při příjmu nad rozhodnou částku vzniká zaměstnavateli i zaměstnanci povinnost uhradit sociální a zdravotní pojištění.
- Do částky 4 499 Kč měsíčně se neodvádí zdravotní a sociální pojištění.
- Po odpracování min. 80 hodin u daného zaměstnavatele vzniká nárok na dovolenou.
- Více se využívá u pravidelné práce, která ale není hlavním pracovním poměrem.
- Musí být uzavřena písemně.

Vazba na daňové přiznání – Pokud má poplatník příjem pouze z jedné dohody o pracovní činnosti (DPČ) a nemá jiné souběžné příjmy, nevzniká mu povinnost podávat daňové přiznání. Může požádat zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování daně, které slouží jako zjednodušená náhrada daňového přiznání – tato možnost je však dobrovolná. Pokud poplatník ani o roční zúčtování nepožádá, zaplacené zálohy na daň se stávají jeho konečnou daňovou povinností. Pokud má poplatník příjmy od více plátců současně, přičemž u více z nich byla srážena záloha na daň, vzniká mu povinnost podat daňové přiznání sám.

Minimální mzda je nejnižší přípustná výše odměny za práci zaměstnance. Vztahuje se na všechny zaměstnance v podnikatelské sféře, kteří vykonávají práci v pracovním poměru nebo na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tj. dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti. Výše minimální mzdy se každoročně mění. Pro rok 2026 činí 134,40 Kč za hodinu (hrubého). Aktuální výše minimální mzdy je vždy uvedena na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí (<https://mpsv.gov.cz/minimalni-mzda>), ve Sbírce zákonů nebo na stránkách Českého statistického úřadu.

1 Aktivita: Jakou daň odvede Karel?

Karel pracuje jako grafik na volné noze a během roku uzavřel několik dohod. U každé situace rozhodněte:

1. Jedná se o DPČ, nebo DPP?
2. Bude příjem zdaněn zálohovou, nebo srážkovou daní?
3. Platí zdravotní a sociální pojištění?
4. Musí Karel podat daňové přiznání?

Situace

A) Karel pracuje pouze pro firmu A na základě dohody. Pracuje pravidelně v průměru 15 hodin týdně a vydělá 12 000 Kč měsíčně. Podepsal prohlášení poplatníka.

► *DPČ, zálohová daň, platí ZP a SP, daňové přiznání podávat nemusí, ale může požádat o roční zúčtování daně.*

B) Karel pomohl firmě B s jednorázovým projektem. Vydělal si celkem 8 000 Kč hrubého a žádnou jinou dohodu u této ani jiné firmy nemá. Prohlášení nepodepsal.

► *DPP, srážková daň, neplatí ZP a SP, daňové přiznání podávat nemusí, ale když si ho podá, bude mu vrácena odvedená daň.*

C) Karel má ve firmě C hlavní pracovní poměr a podepsané prohlášení, současně měl dohodu u firmy D, kde odpracoval jednorázově 20 hodin za měsíc, měl za to jednorázový měsíční příjem 18 000 Kč a neměl podepsané prohlášení.

► U firmy C má hlavní pracovní poměr, který je zatížen vždy zálohovou daní, u firmy D má DPP zálohovou daň (příjem za měsíc větší než 12 000 Kč), ZP a SP platí v obou případech, musí podat daňové přiznání.

D) Karel měl během roku dvě brigády. Jedna brigáda byla na DPČ od 10. 1. do 30. 6., měsíční příjem byl 10 000 Kč, podepsal prohlášení poplatníka. Druhá brigáda byla opět na DPČ od 1. 6. do 31. 12., měsíční příjem byl 8 500 Kč, prohlášení poplatníka podepsal od 1. 7.

► V obou případech se jedná o DPČ, což je uvedeno již v zadání. U obou dohod odvádí ZP a SP, u obou se jedná o zálohovou daň, protože v červnu má současně dvě DPČ, a tudíž příjmy od dvou plátců, musí podat daňové přiznání.

2 Příklad: Porovnání výhodnosti práce na DPP a DPČ

Na základě znalosti výpočtu čisté mzdy vypočítejte, která z variant je pro Antonína výhodnější. Antonín si vydělá měsíčně 10 450 Kč hrubého. Vypočítejte, jaká bude jeho čistá mzda, pokud pracuje na DPP a má podepsané prohlášení poplatníka, nebo pracuje na DPČ a má podepsané prohlášení poplatníka. Co je výhodné pro zaměstnavatele? Jaké jsou celkové náklady na zaměstnance? Antonín uplatňuje slevu na poplatníka 2 570 Kč.

A) Dohoda o provedení práce

Hrubá mzda = 10 450 Kč

24,8 % z HM SP placené zaměstnavatelem: *neplatí se*

9 % z HM ZP placené zaměstnavatelem: *neplatí se*

7,1 % z HM SP placené zaměstnancem: *neplatí se*

4,5 % z HM ZP placené zaměstnancem: *neplatí se*

Výpočet zálohy daně z příjmů

Poznámka: Základ daně se zaokrouhluje na stovky nahoru.

$$\begin{array}{r}
 10\,500 \times 0,15 \text{ (sazba/100)} = 1\,575 \text{ Kč} \\
 - 2\,570 \text{ Kč sleva na poplatníka} \\
 \hline
 0 \text{ Kč záloha na daň}
 \end{array}$$

Čistá mzda = 10 450 Kč

Celkový náklad na zaměstnance (kolik stojí zaměstnanec zaměstnavatele): 10 450 Kč

Upozornění: Daň nemůže být v záporu, pouze v případě, že by měl děti a dostal se do záporných hodnot díky daňovému zvýhodnění na děti, pak by se jednalo o daňový bonus, a to by bylo poplatníkovi vráceno. Jednoduše řečeno, pokud se dostane poplatník do minusu a není to kvůli dětem, pak je výsledná daň 0 Kč.

B) Dohoda o pracovní činnosti

Hrubá mzda = 10 450 Kč

24,8 % z HM SP placené zaměstnavatelem: 2 592 Kč

9 % z HM ZP placené zaměstnavatelem: 941 Kč

7,1 % z HM SP placené zaměstnancem: 742 Kč (zaokrouhlujeme vždy na koruny nahoru)

4,5 % z HM ZP placené zaměstnancem: 471 Kč (zaokrouhlujeme vždy na koruny nahoru)

Výpočet zálohy daně z příjmů

Poznámka: Základ daně se zaokrouhluje na stovky nahoru.

$$\begin{array}{r}
 10\,500 \times 0,15 \text{ (sazba/100)} = 1\,575 \text{ Kč} \\
 - 2\,570 \text{ Kč sleva na poplatníka} \\
 \hline
 0 \text{ Kč záloha na daň}
 \end{array}$$

Čistá mzda = 10 450 - 742 - 471 - 0 (daň) = 9 237 Kč

Celkový náklad na zaměstnance (kolik stojí zaměstnanec zaměstnavatele):

$$2\,592 + 941 + 10\,450 = 13\,983 \text{ Kč}$$

Pro Antonína je výhodnější uzavřít dohodu *dohodu o provedení práce*

Pro firmu je výhodnější uzavřít dohodu *dohodu o provedení práce. DPČ je pro zaměstnavatele výhodnější ve chvíli, kdy potřebuje někoho pravidelně a ve větším rozsahu, než dovoluje DPP.*

3 Video: Dohoda o provedení práce a dluh na zdravotním pojištění

Ačkoli povinností firmy bylo přihlásit svého zaměstnance k veřejnému zdravotnímu pojištění a pravidelně ho platit, neudělala to. Přesto teď dluh vymáhá pojišťovna po zaměstnanci. Je takový postup správný a jaká pravidla vůbec platí při uzavírání dohody o provedení práce?

Porad Černé ovce: Dohoda o provedení práce.

<https://1url.cz/9e22V>

4 Aktivita: Podvody u DPP a DPČ

Najděte na internetu informace, jaké podvody se u DPP/DPČ běžně dějí. O svá zjištění se podělte se spolužáky a učitelem.

- *Vyplácení části mzdy „bokem“ – zaměstnavatel se vejde do limitu a neplatí odvody ZP a SP.*
- *Zaměstnávání na DPP místo klasické pracovní smlouvy, i když jde o práci na hlavní pracovní poměr.*
- *Zaměstnavatel nepřihlásí zaměstnance k pojištění – negativní dopad je na zaměstnance.*
- *Skrývání výdělku – člověk vedený na Úřadu práce si může přivydělat, ale jen za určitých podmínek. Může pracovat na DPP nebo DPČ, ale jeho výdělek nesmí překročit určitý limit (obvykle polovina minimální mzdy). Proto nadlimitní část výdělku nepřízná, aby mu Úřad práce nesebral příspěvek v nezaměstnanosti.*

5 Video: Novodobé otroctví: agenturní zaměstnávání

Tato reportáž získala na podzim 2025 na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě Cenu Respektu. Zabývá se praxí některých pracovních agentur. Zaměstnávání bez smlouvy, bez zdravotního a sociálního pojištění. Obcházení daňových odvodů, někdy dokonce bez zaplacení za odvedenou práci. Ačkoli hlavními protagonisty jsou především cizinci, tyto praktiky jsou užívány bez rozdílu také na české občany.

Pořad Reportéři ČT: Novodobé otroctví. Jak vypadá šedý byznys pracovních agentur?

<https://www.youtube.com/watch?v=eUfTjzXAgNc>

6 Aktivita: Náležitosti dohody o provedení práce

Přečtěte si následující dohodu o provedení práce. V této dohodě je uvedeno několik chyb. K vyřešení využijte zákoník práce online (zejména § 75 a § 77), kde naleznete náležitosti dohody o provedení práce a pravidla pro její uzavírání a ukončení.

Dohoda o provedení práce

uzavřená dle § 75 a násl. zákoníku práce

1. SMLUVNÍ STRANY

Zaměstnavatel:

ABCDE, s.r.o.

IČO: 12345678

Sídlo: Praha

Zaměstnanec:

Jan Novák

Rodné číslo: 010101/0000 → Datum narození: 1. 1. 2001

(RČ je citlivý údaj, je dostačující uvádět datum narození)

Bydliště: Brno

2. PŘEDMĚT DOHODY

Zaměstnanec se zavazuje vykonávat pro zaměstnavatele administrativní práce dle jeho pokynů.

3. DOBA TRVÁNÍ

Dohoda se uzavírá na dobu určitou, a to od 1. 2. 2026 do 31. 3. 2026.

4. ROZSAH PRÁCE

Zaměstnanec bude vykonávat práci v rozsahu přibližně 40 hodin týdně. → Rozsah práce nepřekročí 300 hodin v kalendářním roce.

5. ODMĚNA

Odměna činí 110 Kč za hodinu. → Zaměstnanci náleží odměna ve výši 150 Kč za hodinu. (Musí být dodržena minimální mzda.)

Odměna bude vyplácena měsíčně, nejpozději do 15. dne následujícího měsíce. (Informace o výplatním dni. Pokud by ve smlouvě chyběla, musel by být zaměstnanec informován písemně jiným způsobem.)

6. DALŠÍ UJEDNÁNÍ

- Zaměstnanec je povinen vykonávat práci osobně a dle pokynů zaměstnavatele.
- Zaměstnavatel je povinen přidělovat zaměstnanci práci dle této dohody a vyplácet odměnu.
- Zaměstnanec si hradí zdravotní a sociální pojištění sám. → Odvody na zdravotní a sociální pojištění se řídí platnými právními předpisy.
- Zaměstnavatel může kdykoliv změnit podmínky této dohody bez souhlasu zaměstnance. → Zaměstnavatel nemůže měnit podmínky dohody bez souhlasu druhé strany.

7. UKONČENÍ DOHODY

Výpověď není možná. Smlouva končí k datu 31. 3. 202x. → Dohodu lze ukončit:

- dohodou smluvních stran ke sjednanému dni,
- výpovědí z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu s 15denní výpovědní dobou,
- okamžitým zrušením v případech stanovených zákoníkem práce.

V Praze dne 1. 2. 2026

Podpis zaměstnavatele: _____

Podpis zaměstnance: _____